

MLJEKARSKA INDUSTRIJA U NORVEŠKOJ

U Norveškoj je 1979. bilo proizvedeno 1.810 miliona litara mlijeka od čega je 1.765 miliona litara bilo otpremljeno u 178 mljekara. Mlijeko se plaća prema sadržaju masti i bakteriološkoj kvaliteti. Sve mljekare su bez iznimke zajedničkog karaktera, te su vođene od lokalnih proizvođača. Ove mljekare su grupirane u 7 regionalnih mljekarskih centara, a sve su pod kontrolom »Norveškog društva proizvođača mlijeka«. Sve mljekare su također učlanjene u »Norveško udruženje za prodaju mlječnih proizvoda«. Ovakva organizacija je od 1930. god. i vrlo dobro djeluje.

S obzirom da su cijene mlječnih proizvoda različite: najniže za konzumno mlijeko, najviše za maslac, a između ovih za sir, međusobnom koordinacijom postiže se da sve mljekare za litru mlijeka plaćaju proizvođaču jednaku vrijednost bez obzira u koji se proizvod mlijeko preradi. Tako je zapravo cijena proizvoda ovisna o veličini poduzeća, efikasnosti rada i dr., a to su u praksi vrlo male razlike.

Pojedina mljekara obavezno mora otkupiti sve raspoloživo mlijeko na svom području i opskrbiti lokalno tržište s osnovnim mlječnim proizvodima. Manje važni proizvodi se prodaju u konkurenciji s privatnom veletrgovinom.

Mljekare imaju pravo a i obavezu da prodaju svoje viškove maslaca, sira, mlječnog praha. Norveškom udruženju za prodaju mlječnih proizvoda. Ovo udruženje je opet obavezno prihvatiti te proizvode ako odgovaraju određenim standardima. Ono osigurava uskladištenje i izvoz, ali i pomaže razvoj novih proizvoda.

Navedena organizacija omogućuje održavati cijene u dogovoru s državnom upravom. Tako se uspijeva naći rješenje između izbora korištenja mlijeka za razne proizvode i potrebe tržišta, što je za Norvešku jako specifično.

Od 1.765 miliona litara mlijeka u 1979. god. 870 miliona je prodano u tekućem stanju i vrhnju. Oko 700 miliona litara je prerađeno za domaće tržište, a oko 195 miliona za izvoz. Glavni izvoz je u Japan i SAD.

Kako mljekare u maju imaju najveći, a u oktobru najmanji otkup, pokušalo se popraviti ovaj odnos s različitim otkupnim cijenama mlijeka. Iako je problem smanjen ipak nije riješen.

Interesantno je da je prosjek masnoće mlijeka u Norveškoj 3,9%, a masnoća konzumnog mlijeka u prodaji nije standardizirana. Ona se ustanovljuje u dogovoru s ranije navedenim organizacijama. Još jedna karakteristika norveškog mljekarstva je da su razne udaljenosti između proizvođača i mljekara, koje znadu biti vrlo velike.

Mljekarska industrija Norveške traži da (1) uskladi proizvodnju mlijeka s potražnjom i (2) da se reorganizira. To se postiže tzv. »bonus sistemom« koji kod veće proizvodnje mlijeka nego što je potrebno snižuje proizvođaču otkupnu cijenu. Također je želja da se donekle smanji broj mljekara, ali na mljekare većeg kapaciteta.

MLJEKARSKA INDUSTRIJA KANADE

Petina ukupnog prihoda farmera u Kanadi je od mlijeka. Godišnja proizvodnja mlijeka na oko 80.000 farma je 7,6 miliona tona s prosječnom masnoćom 3,5%. U Kanadi ima oko 2 miliona krava. Trećina mlijeka se preradi u tekuće proizvode, a ostalo u proizvode kao sir i maslac.

»Kanadska mljekarska komisija« (KMK) je osnovana 1966. godine. Ona ima zadatak da vodi računa o stabilnosti cijena mlijeka koje će proizvođača poticati na bolju proizvodnju, a također da tržište bude dobro opskrbljeno mlječnim proizvodima. KMK predlaže vladi u Otavi mljekarski program koji obuhvaća dodatne vrijednosti na cijene maslaca i mlječnog praha, stimuliranje proizvođača kao i nabavu, uskladištenje i prodaju viškova maslaca i mlječnog praha.

Država u svom budžetu osigurava za mljekarstvo određena sredstva (1978/79, 327,3 miliona \$). Od tih sredstava oko 80% ide na potpomaganje proizvođača. Ostalo ide za stimuliranje izvoza, međunarodnu pomoć zatim na troškove tržišta te na istraživanja, kako tehnološka tako i u vezi tržišta.

Posljedica ovakve politike u području mljekarstva je da proizvođači ne gube, a potrošači su u mogućnosti da kupuju mlječne proizvode. Time je ustanovljena ravnoteža između proizvodnje mlijeka i potrošnje mlječnih proizvoda, a koja se izražava svake godine određenom kvotom. Radi sigurnosti dodaje se 5% iznad potreba, a to je najviše radi prirodnih nepogoda. Kvota se određuje za pokrajine, a unutar njih za pojedine proizvođače.

Zadnjih 10 godina u Kanadi je pala potrošnja maslaca za oko 40%. Viškove maslaca otkupljuje KMK, uskladištuje i plasira u pokrajine koje ga u zimskoj sezoni nemaju dovoljno. Što se tiče sira situacija je bolja, te se uvozna kvota smanjuje.

D. B.

REKORDERKA MLIJEKA U SAD

U 1976. među kravama SAD sa najviše mlijeka u jednoj laktaciji bila je proglašena krava korine (Mauri Prine Korine), holstein-frizijska pasmina. Za 365 dana laktacije ova je krava dala 23.045 kg mlijeka, ili 702,8 mliječne masti.

U toku čitave laktacije krava je bila pod stalnim nadzorom službenih kontrola. U toku laktacije vršila se 19 puta kontrola mužnje, zatim kontrola utroška krmiva i zdravstvenog stanja krave. Prosječna mužnost je iznosila 63,1 kg mlijeka, sa 3,05 posto masti.

Korine je imala 6 teljenja, dobila je i othranila 6 bičića od kojih se 4 koriste u stanicama za umjetno osjemenjivanje.

